

**Coimisiún na Scrúduithe Stáit
State Examinations Commission**

LEAVING CERTIFICATE EXAMINATION, 2018

CZECH

HIGHER LEVEL

Monday, 18 June

09:30 - 12:30

Přečtěte si pozorně celý text a odpovězte na otázky ve všech třech částech. Odpovězte vlastními slovy a pouze na základě textu. Všechny otázky musí být zodpovězeny v českém jazyce.

Část 1**[30 bodů]****Vkus není jen o trendech. Má blízko k umění a dá se rozvíjet**

Čím to je, že někdo na sebe může vzít pytel, a přesto bude vypadat krásně, a jinému trčí sláma z bot, ačkoliv oblékne luxusní róbu? Je cit pro módu vrozený, nebo se dá naučit? Pojdme se podívat, co to vlastně vkus je a kdo a co ho ovlivňuje.

Michaela Nosková je talentovaná muzikálová zpěvačka, často se však o ní píše v jiné souvislosti – kvůli jejímu stylu oblékání. Sama Michaela Nosková uznává, že nemá vkus, módní redaktori jsou ještě příkřejší a v minulosti dokonce použili spojení „módní halucinace“. Zpěvačka sice podobná vyjádření bere sportovně, přesto si najala si stylistu. A zdá se, že investice do odborníka pomohla, neboť články o „královně nevkusu“ prořídly.

Její upřímnost je třeba ocenit, neboť jen málokdo přizná sobě i světu, že neoplývá citem pro módu. Problémy s výběrem oblečení celebrity buď zatloukají a najímají stylisty, nebo v horším případě vůbec netuší, že jsou nevkusné. „A pak je zbytečná i rada toho nejpovolanějšího odborníka,“ usmívá se módní návrhářka a stylistka Kamila Vodochodská, která radí lidem s oblékáním. Snaží se je přesvědčovat, že móda je v životě důležitá, neboť správný šatník posiluje sebevědomí a špatný brzdí osobní růst, a každý by tak měl svému oblékání věnovat pozornost a tříbit svůj vkus.

Jenže co to ten vkus vlastně je? Řečí definic se jedná o schopnost posoudit krásu, harmonii, dokonalost a taky módnost. Víte, co vám sluší, a inspirujete se trendy. Dokážete převzít takové, které se hodí pro vás, a zbylé s klidným srdcem ignorujete. Když tohle zvládnete, jste na dobré cestě, ale pořád to nemusí stačit. „Aby se o někom dalo říct, že má vytříbený vkus, musí dávat do oblékání něco svého, originálního. Být inspirací pro ostatní. A takových lidí je málo,“ podotýká módní redaktorka a stylistka Lenka Poláčková.

Se schopností nechat ve světě módy vlastní otisk a být inspirací pro ostatní se člověk většinou narodí. „Je to stejné jako nadání pro sport, hudbu nebo umění – talent je vrozený. To, jestli jej rozvinete, může ovlivnit spousta faktorů, jako je vztah k módě v rodině, vaši přátelé, škola, místo, kde žijete. A nemusí se jednat vyloženě o rozvinutí módního cítění, ohromnou roli hraje obecně rozvoj estetiky,“ říká návrhářka Kamila Vodochodská.

Pokud člověk vyrůstá v prostředí, kde se nákupem oblečení řešilo hlavně to, aby dotyčnému nebyla zima, bude mít k módě vlažný vztah. Je však možné, že se narodil s talentem a ten se projeví, jakmile se ocitne v jiném, inspirativnějším prostředí – dostane se mezi lidi, kteří se zajímají o módu, umění a design. Vkus si totiž člověk tříbí tím, že na sebe dlouhodobě nechává působit různé podněty a učí se rozlišovat, co je estetické, a co nikoliv. Můžete namítat, že posoudit něčí styl je

nemožné, neboť se jedná o něco zcela subjektivního, někomu se líbí extravagance a jinému minimalismus. Módní svět má v tomto ohledu blízko k umění, kde se také vedou polemiky o tom, jestli je něčí dílo uměleckým výtvozem, nebo brakem. Také v módě scházejí exaktní měřítká, která by určila, co je estetické, a co nikoliv, navíc hranice mezi vkusem a nevkuusem je občas povážlivě tenká a rozhoduje i jediný detail. Do hry vstupují i takové proměnné, jako je síla osobnosti. Nevkusný tak může být i jinak oceňovaný trend, když je obléknut nesprávnou osobou.

Kdy vpustíme módu do svých životů? „Potrvá to ještě pár let, musí se obměnit celá jedna generace – ta, kterou ovlivnil komunismus,“ odpovídá módní stylistka Olo Křížová a vysvětluje, že socialismus popřel jakoukoliv individualitu. „Chtěl vytvořit stádo, dělnickou třídu v modrákách, což se mu povedlo. Generace našich rodičů i mých vrstevníků žila nebo vyrůstala v době, kdy móda nebyla důležitá. Mámy byly doma v tepláčkách nebo zástěrách, kultura odívání byla zdevastovaná a v lidech to pořád přetrvává.“

Doba nepřející rozvoji vkusu trvala příliš dlouho, aby se cesta k estetickému citění otevřela hned po Husákově stěhování z Hradu. Teprve v poslední době začínají stylisté pozorovat zlepšení. „Vnímám, že stále více lidí se nebojí s módou experimentovat a projevují zájem nejen o módní trendy, ale i o kvalitu, její původ a udržitelnost. Historický základ, v němž má naše země značené mezery, hraje velkou roli. Ale když přeskočíme určité období, je tady první republika. Navážeme-li na ni – samozřejmě v moderním pojetí vhodném pro 21. století – může vkusných, elegantních a stylových osob na českých ulicích přibývat,“ domnívá se stylistka Kamila Vodochodská.

Obzvláště mladší generace se dnes obléká lépe než její rodiče a prarodiče. Globalizace nahrává tomu, že trendy se k nám dostávají rychle a jsou stále dostupnější širší veřejnosti. Inspirací jsou módní ikony, které k mladým promlouvají prostřednictvím sociálních sítí. Když ale tápete, co je slušivé, a co už ne, je dobré se poradit s odborníkem. Není to žádná ostuda. Nejdůležitější je si uvědomit, jak vnímáme sami sebe, a ujasnit si silné a slabé stránky – co chceme zdůraznit a co upozadit. Stylista může pomoci, protože na člověka nahlíží většinou objektivněji než on sám. Spoustu rad však najdete i na internetu. Kamila Vodochodská jen varuje před tlakem médií, která hlásají každou chvíli jiný trend, což může být spíše stresující než inspirativní. Že máte vkus, mimochodem poznáte i podle toho, jestli dokážete nad tímto diktátem lehkomyšlně mávnout rukou. Mít vkus totiž neznamená slepě následovat trendy. Většinou je to právě naopak.

(Jana Syslová, upraveno podle *idnes.cz*)

1. Vysvětlete vlastními slovy:

[5 bodů]

- a) globalizace
- b) extravagance
- c) „trčí sláma z bot“
- d) „s klidným srdcem“
- e) „módní ikona“

2. Vysvětlete na základě textu, co je to vkus. [5 bodů]
3. V textu se zmiňuje, že lidé se zajímají mimo jiné i o tzv. udržitelnost¹ módy (předposlední odstavec). Domníváte se, že je to důležité? A proč? Vysvětlete svůj názor. [5 bodů]
4. Jaké jsou rozdíly ve vnímání módy mezi mladou a starší generací v Česku? Vysvětlete na základě textu. [5 bodů]
5. Na základě informací z textu srovnajte umění a módu. [5 bodů]
6. „Je cit pro módu vrozený, nebo se dá naučit?“ – napište svůj názor na toto tvrzení z textu. [5 bodů]

Část 2

[30 bodů]

Na základě textu napište komentář o 100-150 slovech na toto tvrzení: „Mít vkus totiž neznamena slepě následovat trendy. Většinou je to právě naopak.“

Část 3

[40 bodů]

Napište esej (minimum 300 slov) na jedno z následujících témat:

1. „Televize rozšiřuje nevkus a nemůže jinak, protože musí něco prodat, to je její pravý účel. Prodává se mnohým a musí se prodat mnoho.“ (Jan Werich)
2. „Šaty dělají člověka.“ Do jaké míry platí, že lze vyjádřit na člověka názor pouze na základě jeho oblečení?

¹ Udržitelnost je definovaná v kontextu lidské civilizace jako praktická schopnost uspokojit základní potřeby dneška bez kompromitování schopnosti budoucích generací uspokojit jejich základní potřeby a udržet jejich životní úroveň. Udržitelná společnost musí být vystavena tak, aby její životní styl a podnikání nebyly v rozporu s inherentní schopností přírody udržet život.